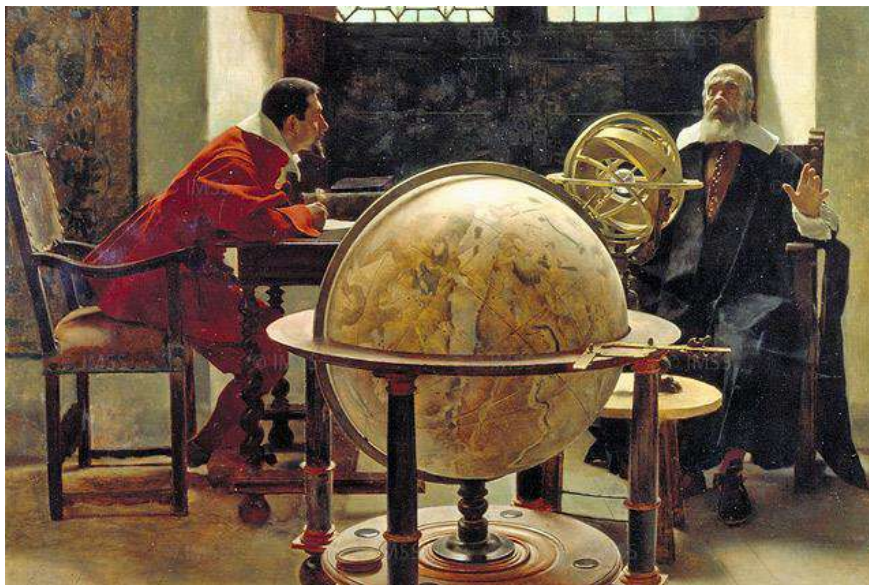

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ФІЛОСОФІЇ ТА НАУКИ: ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ

Збірник наукових праць
(За матеріалами XI Всеукраїнської науково-
теоретичної конференції
від 08 квітня 2026 року)

Житомир – 2026

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА**

Кафедра філософії та політології

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра філософії

**ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені М. І. ПИРОГОВА**
Кафедра філософії та суспільних наук

**ІНСТИТУТ КУЛЬТУРОЛОГІЇ ТА ЖУРНАЛІСТИКИ АКАДЕМІЇ «ІГНАТІАНУМ»
(м. Краків, Республіка Польща)**
Кафедра філософії культури та релігієзнавства

**ЖИТОМИРСЬКИЙ РЕГІОНАЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ЦЕНТР
ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ТА ЄВРОАТЛАНТИЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ В УКРАЇНІ**

СОЦІОЛОГІЧНА АСОЦІАЦІЯ УКРАЇНИ
Житомирське відділення

УКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ РЕЛІГІЄЗНАВЦІВ
Житомирське відділення

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
СУЧАСНОЇ ФІЛОСОФІЇ ТА НАУКИ:
ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ**

*Збірник наукових праць
(За матеріалами XI Всеукраїнської
науково-теоретичної конференції
від 08 квітня 2026 року)*

*Рекомендовано до друку вченою радою Житомирського
державного університету імені Івана Франка,
протокол № 11 від 29 травня 2026 р.*

Редакційна колегія:

*Кобетяк А. Р., доктор політичних наук, доцент;
Ковтун Н. М., доктор філософських наук, професор;
Козловець М. А., доктор філософських наук, професор;
Соколовський О. Л., доктор філософських наук, професор;
Гарбар Л. В., кандидат філософських наук, доцент;
Заглада В. М., кандидат філософських наук, доцент.*

Рецензенти:

Сидорук Тетяна, доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародних відносин Національного університету «Острозька академія»;
Вітюк Ірина, кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри журналістики та філософських студій Державного університету «Житомирська політехніка»;
Мельничук Вікторія, кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри суспільних наук Поліського національного університету.

А 43 Актуальні проблеми сучасної філософії та науки: виклики
сьогодення: зб. наук. праць / за ред. А. Р. Кобетяка та ін. Житомир :
Видавничий центр ЖДУ імені Івана Франка, 2026. 180 с.

ISBN 978-966-485-327-6

У збірнику вміщено наукові статті та тези доповідей учасників XI Всеукраїнської науково-теоретичної конференції «Актуальні проблеми філософії і науки: виклики сьогодення». У матеріалах авторів акцентовано увагу на фундаментальних проблемах сучасної філософії та науки, екзистенційних викликах для буттєвості людини в епоху цифрових технологій і цифрового суспільства, на проблемах релігійних трансформацій і безпеки в Україні та міжнародній арені, на феномені війни та її впливу на життєдіяльність суспільства і буття людини в ситуації соціальної невизначеності, на аналітиці суспільно-політичних процесів в умовах глобальних і регіональних конфліктів, на актуальних соціогуманітарних проблемах сучасності.

Автори матеріалів несуть повну відповідальність за достовірність наданої у доповідях інформації й точність наведених цитат. Точка зору автора не завжди може співпадати з позицією редколегії.

Збірник адресовано науковцям, викладачам, студентам, усім зацікавленим філософськими і соціогуманітарними дослідженнями проблем сучасної цивілізації.

ЗМІСТ

1. ІСТОРИКО-ФІЛОСОФСЬКА КЛАСИКА: РЕЦЕПЦІЙ ТА СУЧАСНІ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ

Білик Я.

Середньовічна міфологія: досвід філософського осмислення..... 9-9

Воронкова В., Нікітенко В.

Цифровізація як чинник трансформації наукового пізнання:
філософсько-методологічний аналіз..... 10-13

Ковтун Н.

Політичні та релігійні конфлікти в інтерпретації Макса Вебера..... 13-15

Требін М.

Людина в цифровому суспільстві: соціально-філософський аналіз..... 16-19

Яручик А.

Ідея єдності історичного процесу у філософії Й. Г. Гердера..... 19-23

Амма А.

Механізми подолання відчуження в розумінні Еріха Фромма..... 23-25

Шевчук А.

Постправда і синтетична автентичність: антропологічний вимір AI-
комунікації..... 25-28

Янішевський О.

Концепція любові у філософії стародавнього світу: порівняльний аналіз
східної та західної парадигм..... 28-31

2. АНАЛІТИКА СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ПРОЦЕСІВ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ТРАНЗИТИВНОСТІ ТА РЕГІОНАЛЬНИХ КОНФЛІКТІВ

Глушко Т.

Економіка гідності як соціально-філософський концепт..... 32-34

Загрійчук І.

Парадокси мультикультуралізму..... 34-36

Заглада В.

Розвиток «символічної політики» та політики мобілізації навколо
«неполітичних справ» у суспільстві..... 36-39

Кобетяк А., Войцехівська К.

Політична культура як чинник функціонування політичної системи:
сутність, структура та функціональні прояви 40-42

Кобетяк А., Горецький А.

Інституційна еволюція політичної опозиції в Україні в умовах
демократичних трансформацій та воєнних викликів..... 42-45

Кобетяк А., Рокитенець Є.

Інформаційні маніпуляції та дезінформація як чинник формування
суспільної думки в цифрову епоху..... 45-47

Глушенко О.

Інформаційне середовище як простір розгортання новітніх владних
асиметрій у контексті збройних конфліктів..... 48-50

Кузьмич А.

Медіація в українському кейсі європейського союзу: ризики
дестабілізації безпекового простору..... 50-55

Pina A.

Перманентні війни Путіна і дилема Клаузевіца..... 55-58

Тіщенко А.

Цифрове мистецтво-свідчення: трансформація медіапростору в умовах
гібридних загроз..... 58-60

Чаплінський Р.

Трансформація буттєвості людини в умовах соціально-турбулентного
простору INDUSTRY 4.0..... 60-61

Гнатюк І.

Трансформація партійної системи України в умовах російсько-
української війни..... 62-65

Ігнатенко М.

Феномен прекаріату в умовах глобалізації та нестабільності ринку
праці..... 65-68

Плаксюк А.

Російсько-українська війна як чинник трансформації національної
ідентичності українців..... 69-71

Шпакович А.

Розуміння ролі розвідки і шпигунів у досягненні перемоги у війні в
інтерпретації Сунь-Цзи..... 72-74

3. АНАЛІТИКА РЕЛІГІЙНИХ ПРОЦЕСІВ. РЕЛІГІЯ І ЦЕРКВА В В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ТА РЕЛІГІЙНИХ КОНФЛІКТІВ

Филипович Л.

Релігійна свобода або/і національна безпека: український досвід..... 75-77

Соколовський О.

Прогнозування релігійних процесів як вимір наукового пізнання..... 78-81

Борейко Ю.

Зовнішні фактори конституювання православної церкви України..... 81-83

Панчук І., Митрофан (Бутинський В.)

Інститут військового капеланства як інструмент духовної та психологічної стійкості..... 84-86

Кобетяк А.

Релігійний фактор у гібридній війні: міжконфесійні конфлікти в Україні та їх вплив на національну безпеку..... 86-89

Шамсутдинова-Лебедюк Т.

Chaplaincy as a form of spiritual and social support..... 89-91

Шамсутдинова-Лебедюк Т., Ліщук О.

Трансформація релігійної ідентичності в умовах сучасних релігійних процесів..... 92-94

Шамсутдинова-Лебедюк Т., Ляльович В.

Релігійний чинник формування сімейних відносин в українському соціокультурному просторі..... 94-96

Опанасюк Т., Опанасюк Е.

Війна як чинник трансформації конфесійного простору України..... 96-98

Дятлов В.

Світський та релігійний виміри експозиційного простору інтер'єру Гнилецьких печер..... 99-102

Шпакович В.

Феномен споглядання у структурі досягнення досконалості людини..... 102-107

Булига М.

Цифрові релігії як нові форми духовності..... 107-109

Омельчук В.

Українські реформати: соціальне служіння під час російсько-української війни..... 109-110

Дорош А.

Ризики міжконфесійних конфліктів у незалежній Україні..... 111-114

Кобетяк Т.

Європейський досвід налагодження державно-конфесійних відносин:
ключові особливості та переваги..... 114-116

Кошелевський В.

Сакральний туризм у контексті трансформації релігійного досвіду
постмодерної доби..... 116-119

Ситайло Ю.

Сучасні інтерпритації православного етатизму: феномен «руського мира»... 120-123

Соколовська М.

Конфесійна інституціоналізація та соціальна трансформація
євангельського протестантизму в Україні у другій половині ХІХ – на
початку ХХ століття..... 124-127

Михайленко М.

Православний розкол як інструмент гібридної війни..... 127-131

Барнич С.

Державна політика у сфері регулювання діяльності релігійних
організацій в Україні: проблеми та перспективи модернізації..... 131-134

4. АКТУАЛЬНІ СОЦІОГУМАНІТАРНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОСТІ В СИТУАЦІЇ ЦІНІСНО-СВІТОГЛЯДНОЇ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ

Шевчук Д.

Екзистенційна стійкість та гідність людини в горизонті досвіду
переживання війни..... 135-137

Козловець М.

Турбулентність сучасного світового порядку і проблеми національної
безпеки України..... 137-142

Утюж І.

Людина в умовах цифрової трансформації: як зберегти свободу і
гідність?..... 142-143

Беднарчик Т., Вергелес К.

Деонтологія в умовах реформування охорони здоров'я та трансформації
медичних послуг..... 144-147

Грицишин В., Грицишина М.

Освіта як фактор національної стійкості в умовах глобальних криз:
філософсько-аксіологічний аналіз українського досвіду..... 147-149

Мороз О.

Методологічні засади викладання філософських і гуманітарних дисциплін в умовах соціальної невизначеності..... 150-153

Шамсутдинова М.-С.

Value-oriented multicultural foreign language education in contexts of social uncertainty..... 154-156

Кочетов Л.

Трансформація філософсько-правової культури в контексті сучасних глобальних трансформацій..... 156-158

Мошковський М.

Аксіологічні виміри морально-правової проблематики цифрового соціуму..... 159-161

Стрільчук К.

Пізнавальний потенціал коміксів як складової художньої культури..... 161-162

Боримська К.

Ціннісні орієнтації студентської молоді в умовах сучасних суспільних трансформацій..... 163-166

Рудницький А.

Формування ціннісних орієнтацій молоді в умовах соціальної невизначеності сучасного суспільства..... 166-169

Кобетяк А., Хорунжий О.

Цифровізація електоральних процесів у контексті інформаційних загроз: між демократичним потенціалом і ризиками маніпуляції..... 170-172

Гарбар Л., Корнійчук Н.

Проблема легітимності політичної влади в Україні..... 172-176

Міжконфесійний конфлікт між ПЦУ та УПЦ є одним із проявів складних трансформацій, що відбуваються у релігійному житті України. Однак ескалація протистояння між різними православними юрисдикціями має негативні наслідки для суспільної консолідації. Конфронтаційна риторика, політизація церковного життя та суперечки між релігійними громадами сприяють поглибленню соціальної поляризації.

У ситуації війни подібні конфлікти можуть послаблювати національну єдність і створювати додаткові можливості для зовнішніх інформаційних маніпуляцій. Крім того, вони можуть негативно впливати на міжнародний імідж України та ускладнювати її європейський інтеграційний курс.

У цих умовах особливого значення набуває розвиток культури міжконфесійного діалогу та взаємної поваги. Релігійні інституції повинні усвідомлювати свою відповідальність за збереження суспільної стабільності та сприяти консолідації українського суспільства. Лише за умови конструктивної взаємодії між різними конфесіями релігійна сфера може стати чинником зміцнення національної безпеки, а не джерелом соціальних конфліктів.

Література

1. Бучма О. Релігійно-правовий аспект національної безпеки в умовах війни Росії проти України. Філософська думка. 2025. № 2. С. 35–46.
2. Горкуша О., Филипович Л. Релігійна безпека як складова національної безпеки України в умовах війни. Схід. 2024. № 2. С. 65–73.
3. Палінчак М., Бокоч В. Релігійний фактор у сучасній російсько-українській війні. East European Historical Bulletin. 2023. № 26. С. 187–196.
4. Kharkovshchenko Y., Turenko V. Specifics of religious security in wartime Ukraine. Sophia. 2024. № 23. С. 145–153.

Тетяна Шамсутдинова-Лебедюк,

кандидат філософських наук,

доцент, професор кафедри філософії,

Рівненський держивний гуманітарний університет

CHAPLAINCY AS A FORM OF SPIRITUAL AND SOCIAL SUPPORT

Chaplaincy ministry is a special form of the Church's spiritual activity aimed at providing spiritual, moral, and psychological support to people who are in difficult life circumstances or in high-risk environments. The term «*chaplain*» refers to a clergy member who performs pastoral care outside the church building, directly

where people most need spiritual support. The main purpose of chaplaincy ministry is to help a person preserve faith, inner balance, and moral resilience.

The essence of chaplaincy ministry lies in combining spiritual care with elements of social assistance. Chaplains conduct worship services, prayer services, individual conversations, confessions, and provide spiritual guidance. They support people in crisis situations, particularly in conditions of fear, loss, stress, or uncertainty. An important aspect of their work is the ability to listen to individuals, offer moral support, and help them find meaning and hope in difficult life circumstances.

Chaplaincy ministry is based on Christian values such as love for one's neighbor, mercy, compassion, and responsibility. Helping a person within the framework of chaplaincy is seen not only as a social duty but also as a spiritual calling that arises from the teachings of the Gospel. For this reason, chaplaincy ministry emphasizes respect for human dignity regardless of a person's religious beliefs, nationality, or social status.

An important feature of chaplaincy ministry is its accessibility and closeness to people. Chaplains carry out their activities in military units, hospitals, educational institutions, temporary accommodation centers for displaced persons, and other places where people require constant spiritual support. They work in close cooperation with volunteers, medical staff, and social services, which ensures a comprehensive approach to helping individuals.

Chaplaincy activities cover various spheres of social life and are aimed at providing spiritual and moral support to people who are experiencing difficult life situations. Depending on the environment in which chaplaincy is carried out, several main areas can be distinguished, each with its own characteristics and tasks.

One of the most important areas is **military chaplaincy**. It is aimed at providing spiritual, moral, and psychological support to military personnel. Military chaplains conduct worship services, prayer services, and pastoral conversations, support soldiers during periods of combat, and help them cope with fear, stress, and the loss of fellow soldiers. In addition, chaplains provide spiritual support to the families of military personnel, which helps maintain the moral resilience of both the soldiers themselves and their loved ones.

Another important area is **medical chaplaincy**, which is carried out in hospitals, clinics, and rehabilitation centers. Medical chaplains provide spiritual support to patients, the wounded, people with disabilities, and medical staff. They help patients cope with the fear of illness, pain, and uncertainty, contributing to their moral and psychological recovery.

Educational chaplaincy is aimed at providing spiritual and moral support to pupils, students, teachers, and staff of educational institutions. Within this area,

chaplains conduct spiritual and educational discussions, organize formative activities, and promote the development of moral values, responsible attitudes toward life, and respect for others.

A separate area is **social chaplaincy**, which includes work with internally displaced persons, the elderly, individuals who have lost relatives, or those who are in difficult life circumstances. Social chaplains combine spiritual care with elements of social assistance and cooperate with volunteers and civic organizations.

Chaplaincy ministry plays an important role in the social life of society because it is aimed at supporting people in difficult life circumstances and preserving moral and spiritual values. Through their work, chaplains help individuals not only spiritually but also socially, assisting them in overcoming crisis situations, fear, loneliness, and psychological stress.

The social significance of chaplaincy lies in its contribution to strengthening social cohesion and mutual support. Chaplains work with various social groups—military personnel, internally displaced persons, the sick, the elderly, families of the deceased, and victims of tragic events. Their activities help reduce social tension and promote the restoration of trust among people in society.

An important aspect of the social significance of chaplaincy is its contribution to moral education and the formation of values. Through spiritual conversations, personal example, and pastoral care, chaplains promote ideas of mercy, compassion, responsibility, and respect for human dignity. This is especially important in times of war and social crises, when people need not only material assistance but also moral support.

Chaplaincy ministry also contributes to the development of civil society. Chaplains actively cooperate with volunteer organizations, social services, medical professionals, and educational institutions, ensuring a comprehensive approach to helping individuals. Such cooperation increases the effectiveness of social support and contributes to the formation of a culture of mutual assistance.

References

1. Бойко О. В. Військове капеланство в Україні: історія та сучасність. Київ: Дух і Літера, 2020. 256 с.
2. Кириченко М. І. Душпастирська опіка та капеланське служіння. Київ: Духовна вісь, 2019. 224 с.
3. Саган О. Н. Релігієзнавство: підручник для студентів. Київ: Академвидав, 2019. 352 с.
4. Филипович Л. О. Релігія в публічному просторі сучасної України. Київ: УАР, 2018. 298 с.
5. Основи соціальної концепції Церкви. Київ: Видавничий відділ УПЦ, 2015. 160 с.

Наукове видання

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ФІЛОСОФІЇ ТА НАУКИ:
ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ**

Збірник матеріалів
ХІ Всеукраїнської науково-теоретичної конференції
(08 квітня 2026 року, м. Житомир)

Відповідальний за випуск: доктор політичних наук, доцент
Андрій Кобетяк

Технічний редактор та комп'ютерна верстка:
лаборант кафедри філософії та політології
Софія Тишкевич

Надруковано з оригінал-макетів авторів